

Μνήμων

Τόμ. 10 (1985)

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΜΕΛΕΤΗΣ ΝΕΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

ΜΝΗΜΩΝ

ΤΟΜΟΣ ΔΕΚΑΤΟΣ

Δ. ΑΝΩΓΕΙΑΤΗΣ: Δημογραφικές πληροφορίες για την Ελλάδα από περιηγητές (1800-1821) ● Μ. ΚΟΥΥΒΑ - ΚΑΡΑΛΕΚΑ: Κατάλογος 'Ιστορικού 'Αρχείου Ζακύνθου ● Δ. ΛΟΥΛΕΣ: 'Η δολοφονία του Ι. Καποδίστρια και η Ρωσία ● Κ. ΝΤΟΚΟΣ: 'Η μετοικασία των 'Αθηναίων στην Πελοπόννησο και η πρώτη φάση του εθνοπατρισμού τους (1688 - 1691) ● Κ. ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ: Συμβολή στην ιστορία της ελληνικής άμισθας (1849 - 1857) ● ΛΟΥΚΙΑ ΔΡΟΥΑΙΑ: 'Η έθιμική παράδοση στην ονοματοδοσία και ο Διαφωτισμός. Ένα παράδειγμα από την 'Αρχαία ● ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΚΟΥΛΟΥΡΗ: 'Εμμονοϊ, Τροχάνης. Ένας μύθος διασκαλός του ΙΗ' αιώνα ● ΣΟΦΙΑ ΜΑΤΘΑΙΟΥ: 'Η έφημερίδα «Καμπάνια», «όργανο των ελλήνων και «των νέων των συμφορώντων», Μυτιλήνη 1923 - 24 ● Φ. ΗΛΙΟΥ: Δέκα εκδόσεις της τυπογραφίας Γλακή με έπιμέλεια του έββα Γραβενίου στα χρόνια 1673-1674 ● ΕΛΕΝΗ ΓΑΡΔΙΚΑ - ΚΑΤΣΙΔΑΚΗ: 'Ο ρόλος της διάσκαλης του Λονδίνου στην πτώση του Αύγουστίνου Καποδίστρια ● Κ. ΚΑΤΗΦΟΡΗΣ: Οι έμπορικες συντροφιές στη Λευκάδα σύμφωνα με το 'Αρχείο του Γ. Ζαμπέλη (1734-1743) ● Α. ΠΟΛΙΤΗΣ: Μεθιστορήματα, άγορά και παραγωγή του βιβλίου. Σκέψεις γύρω από μία πληροφορία των μέσων του 19ου αιώνα ● Φ. ΗΛΙΟΥ: 'Εκδόσεις των «'Ανδραγαθειών Μιχαήλ Βασιλόπουλου» και ένας βιβλιοκατάλογος του Βορίου ● Π. ΚΥΡΟΜΗΛΙΔΗΣ: 'Ο Κεραιός μελετητής του Bentham ● ΑΘΑΝΑΣΙΑ ΜΠΑΛΑΤΑ: 'Αποστολές βιβλίων στη βιβλιοθήκη της Χίου. Στοιχεία από την 'Αλληλογραφία 'Αδαμάντιου Κοραή και 'Αλεξάνδρου Βασιλείου (1799-1817)

ΑΘΗΝΑ 1985

ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΝΕΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

Mnimon Mnimon

doi: [10.12681/mnimon.349](https://doi.org/10.12681/mnimon.349)

Βιβλιογραφική αναφορά:

Mnimon, M. (1985). ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΝΕΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ. *Μνήμων*, 10, 348-353.
<https://doi.org/10.12681/mnimon.349>

ΧΡΟΝΙΚΟ

ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΝΕΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

Α' Όμιλίες - συζητήσεις

Οι παρακάτω όμιλίες-συζητήσεις έγιναν δημόσια στα γραφεία της ΕΜΝΕ, Ίσακρων 29, κατά την περίοδο 1984 - 1985. Οι όμιλητές παρουσίασαν ειδικά θέματα γύρω από τις πρόσφατες μελέτες τους και ανέπτυξαν τα προβλήματα που αντιμετώπισαν κατά την διάρκεια της έρευνάς τους, με σκοπό να εξεταστούν αυτά στη συζήτηση που ακολουθεί κάθε όμιλία. Σε άλλες περιπτώσεις οι όμιλητές έθεσαν προβλήματα θεωρητικά και μεθοδολογικά και συζήτησαν ερωτήματα των παρευρισκομένων. Τα κείμενα που συνοδεύουν τους τίτλους των όμιλων είναι αποσπάσματα από τα κείμενα που παρέδωσαν οι όμιλητές στην αρμόδια Έπιτροπή της ΕΜΝΕ, ή οποία τα πολυγράφησε και τα μοίρασε πριν από την όμιλία.

1. 11-1-84 : Θανάσης Καλαφάτης, Έμπορικές δραστηριότητες στο Αίγιο 1880-1890.
2. 1-2-84 : Λιζιάννα Δελβερούδη, Έλληνικά θεατρικά έργα (1901-22).

Η εξέλιξη της θεατρικής ζωής, ή αλλαγή στις νοοτροπίες και στον τρόπο αντιμετώπισης του ρόλου του θεάτρου αλλά και του θεατρικού έργου, γίνονται σαφώς αισθητά γύρω στο 1901.

Τόν 19ο αί., κάτω από τις επιδράσεις του Διαφωτισμού, οι λόγιοι γράφουν θέατρο παιδευτικό, φορέα πατριωτικών ιδανικών και ιστορικών μεγαλείων (τραγωδία σε ιαμβικό μέτρο και καθαρεύουσα γλώσσα) προορισμένο κυρίως για ανάγνωση ή για συμμετοχή στους δραματικούς αγώνες του Πανεπιστημίου.

Στα τέλη του αιώνα έχουν διαμορφωθεί οι ύλικές προϋποθέσεις (συγκρότηση θιάσων σε επαγγελματική βάση, δημιουργία θεάτρων σε διάφορα σημεία της πρωτεύουσας, εξάπλωση θεατρικών παραστάσεων σε σχέση με άλλα θεάματα, γέννηση νέων ειδών όπως το κωμειδύλλιο, το δραματικό ειδύλλιο, ή επιθεώρηση, το κοινωνικό-άστικό δράμα) που επιτρέπουν στο θεατρικό έργο να παρασταθεί και να προσελκύσει το ενδιαφέρον του κοινού.

Στην πρώτη δεκαετία του 20ού αιώνα οι θεατρικοί συγγραφείς πολλαπλασιάζονται, νέα πρόσωπα εμφανίζονται συνεχώς στο προσκήνιο. Ένώ οι λόγιοι θεωρούν ως μόνο σοβαρό είδος το κοινωνικό δράμα (σχέσεις στα πλαίσια της οικογένειας, σχέσεις των δύο φύλων, προβλήματα του γάμου), το θέατρο που άπευθύνεται στο πλατύ κοινό είναι ψυχαγωγικό. Το δραματικό ειδύλλιο και το κωμειδύλλιο περιορίζονται στα λαϊκά θέατρα και σιγά - σιγά παρακμάζουν, οι αρχαιοπρεπείς τραγωδίες παρουσιάζονται μόνο στο Βασιλικό Θέατρο, ενώ διαδίδεται ή κωμωδία, γεννιέται ή όπερέττα και ή επιθεώρηση διανύει τη χρυσή της εποχή με το νικηφόρο τέλος των Βαλκανικών πολέμων.

Τò πατριωτικό στοιχείο αποτελεί σταθερή πηγή έμπνευσης (μακεδονικά δράματα, ðθωνικός κύκλος, έπανástαση τοῦ 1909, βαλκανικοί πόλεμοι, Α' Παγκόσμιος) τόσο γιά δραματικά έργα όσο και γιά κωμωδίες («στρατιωτικές» κωμωδίες μετά τὸ 1914), μουσικές κωμωδίες, επιθεωρήσεις ἢ ðπερέττες.

Σὲ ἓνα σύνολο παραγωγῆς έπτακοσίων ἐξήντα ἐξί έργων, τὸ μεγαλύτερο ποσοστὸ συγκεντρώνει τὸ κοινωνικὸ δράμα (201 έργα), μέσα ἀπὸ τὸ ðποῖο τόσο οἱ συγγραφεῖς όσο και οἱ ἡθοποιοὶ ἐπιδίδουν τὴν λογοτεχνικὴ καὶ καλλιτεχνικὴ καταξίωση. Ὡστόσο, τίς οἰκονομικές προϋποθέσεις γιά τὴν ἐπιβίωση τῶν θεατρικῶν ἐπιχειρήσεων ἐξασφαλίζουν τὰ ψυχαγωγικά εἶδη, πὺν κάνουν σειρὰ παραστάσεων, προσελκύοντας πολυάριθμους θεατές.

3. 15-2-84 : Κ. Παπαθανασόπουλος, Ὑταιρεία Ὑλληνικῆς Ὑτμοπλοῖας καὶ Κράτος (1857-1872).

Πβ' «Μνήμων» 9 (1984) 194-210.

4. 7-3-84 : Χριστίνα Ντουινᾶ, Ὑ νεοελληνικὴ κριτικὴ στὰ ἀθηναϊκά περιοδικὰ τῆς δεκαετίας τοῦ '30.
5. 21-3-84 : Ν. Μπακουνάκης, Ὑ κοινωνικὴ δομὴ τῆς Πάτρας στὸν 19ο αἰῶνα.
6. 28-3-84 : Ὑλκης Παναγιωτόπουλος, Ὑθνικὴ συνείδηση τῶν Ὑλλήνων τῆς Μ. Ὑσίας (τέλη 19ου - ἀρχές 20οῦ αἰ.).

Ὑπισημαίνονται ðρισμένα προβλήματα συνείδησης ταυτότητας τοῦ Μικρασιατικοῦ Ὑλληνισμοῦ :

- 1) Γενικά συμπεράσματα δὲν μποροῦν (πρὸς τὸ παρόν) νὰ βγοῦν λόγω τῆς ἐξαιρετικῆς ἰδιομορφίας τῶν ἐπιμέρους κοινοτήτων.
- 2) Διάκριση βασικὴ : Κοινότητες ἐσωτερικοῦ καὶ κοινότητες παραλίων τῆς Μ. Ὑσίας.
- 3) Ὑπαρξὴ σχέσεων (καὶ ποιότητά τους) μεταξύ Ὑλλάδας καὶ κοινότητας.
- 4) Σχέσεις Ὑλλάδας καὶ ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν στὴν Μικρασία.
- 5) Ρόλος Πατριαρχείου καὶ τῶν ἐκπροσώπων του στὴν ἀνάπτυξη τῶν διαφορῶν κοινοτήτων.
- 6) Ὑθνικὴ ταυτότητα μικρασιατικοῦ Ὑλληνισμοῦ καὶ Ὑλληνικὴ ἔθνικὴ συνείδηση : ταύτιση, διάκριση.
- 7) Ὑλληνισμὸς - Ὑλλάδα.

7. 11-4-84 : Εὐαγγελία Μπαλτᾶ, Ὑ Εὐβοία ἀπὸ ἓνα τουρκικὸ κατάστιχο τοῦ 15ου αἰῶνα.
8. 2-5-84 : Μαρίνα Μαροπούλου, Τὸ ἔθιμικὸ δίκαιο στὰ Ζαγοροχώρια στὸν 19ο αἰῶνα.
9. 9-5-84 : Χρῆστος Λοῦκος, Μιὰ ἑλληνικὴ πόλη σὲ παρακμὴ : ἡ Ὑρμούπολη τὸ δεῦτερο μιστὸ τοῦ 19ου αἰῶνα.

Ὑρισμένες προτάσεις γιά τὴ μελέτη τῶν ἀκόλουθων φαινομένων :

- α. Οἱ ἐπιπτώσεις ἀπὸ τὴ γενίκευση τῆς χρήσης τοῦ ἁμοῦ : ἡ ὑποβάθμιση τῆς Ὑρ-

μούπολης στο πλέγμα των σχέσεων Δύσης - 'Αν. Μεσογείου.

β. 'Η συνακόλουθη κρίση στο εμπόριο, τη ναυτιλία, τη βιομηχανία.

γ. Οί άλλαγές στη σύνθεση του πληθυσμού· οί δημογραφικές συμπεριφορές.

δ. Οί συνέπειες γιά τόν κοινωνικό σχηματισμό από τις μεταβολές των Ισορροπιών.

ε. 'Η αντίδραση των 'Ερμουπολιτών στην παρακμή.

ς. 'Η διαμόρφωση επαρχιακής συνείδησης.

10. 1ο-5-84 : Χρήστος Χατζηιωσήφ, 'Η ελληνική παροικία τής 'Αλεξάνδρειας στο α' μισό του 19ου αιώνα.

11. 23-5-84 : Έμη Βαϊκούση, Οί Χρηστοθήθειες (18ος-άρχες 19ου αιώνα).

Οί Χρηστοθήθειες, όδηγοί καλής συμπεριφοράς, κάνουν την εμφάνισή τους στον ελληνικό χώρο, σέ έντυπη μορφή, στα τέλη του 18ου αί. και παρουσιάζουν μιá άξια λόγου έκδοτική άνθηση στα 40 χρόνια που προηγούνται από την επανάσταση του 1821. Στα χρόνια που ακολουθούν, και ώς τά τέλη του 19ου αί., τό φαινόμενο παρουσιάζει μιá ύφεση, ή όποία ίσως άποτελεϊ συνάρτηση δύο παραγόντων :

1. 'Η διδασκαλία των κανόνων τής καθημερινής συμπεριφοράς, τούς όποιους προτείνουν τά έγχειρίδια αυτού του τύπου, περνά με άργους ρυθμούς από τη δικαιοδοσία συλλογικών φορέων στον κλειστό οίκογενειακό πυρήνα. Παράλληλα, όρισμένα στοιχεία άφομοιώνονται και καταλήγουν νά συνιστούν μη συνειδητούς αυτοματισμούς τής ανθρώπινης συμπεριφοράς.

2. Διαδικασίες κοινωνικού τύπου με τις όποιες συνδέεται ή κίνηση στο χώρο των συμπεριφορών, και, συνεπώς, ή κυκλοφορία των Χρηστοθήθειών, διαδικασίες που είναι έμφανείς κατά την περίοδο που προηγείται από την 'Επανάσταση, παρουσιάζουν κάποια άνάσχεση στα χρόνια που ακολουθούν την ίδρυση του ελληνικού κράτους.

'Η έρευνα αυτή θά θελήσει νά δείξει, κατ'όποιο οι συμπεριφορές που προτείνουν οί Χρηστοθήθειες άνταποκρίνονται στις πραγματικότητες των κοινωνικών δεδομένων τής έποχής που ξεετάζουμε, σέ μιá προοπτική έγγραφής των κοινωνικών συμπεριφορών στη συνόλη ιστορική διαδικασία και στις καμπύλες άνάπτυξης που παρουσιάζει στα κρίσιμα χρόνια που προηγούνται και ακολουθούν την διαμόρφωση του ελληνικού κράτους.

12. 17-10-84 : Συζήτηση : Συνέδρια και νεοελληνική ιστοριογραφία.

13. 31-10-84 : Χριστίνα 'Αγριαντώνη, 'Η ελληνική βιομηχανία στο δεύτερο μισό του 19ου αιώνα.

14. 14-11-84 : Κώστας Στάϊκος, Χάρτα τής ελληνικής τυπογραφίας.

15. 28-11-84 : Άρης Κουτούγκος - Παντελής Νικολακόπουλος, 'Ιστορία και θεωρία : Τι είδους προβλήματα από την ιστορική έρευνα ένδιαφέρουν την φιλοσοφία.

16. 12-12-84 : Όλγα Αύγουστάτου, 'Η διαμόρφωση τής γλώσσας στο μυθιστόρημα τής γενιάς του 1880.

17. 19-12-84 : 'Ελένη Φουρναράκη, 'Ο λόγος γιά την γυναικεία εκπαίδευση στο νεοελληνικό κράτος τόν 19ο αιώνα.

18. 9-1-85: Εύα Καλπουρτζή - Τόνια Κιουσοπούλου - Άκης Παπαταξιάρχης. Ή μορφή της οικογένειας πηγή για την ιστορία.
19. 23-1-85: Συζήτηση: Ή έννοια «εξάρτηση» και ή ελληνική ιστορία και ιστοριογραφία.
20. 6-2-85: Μαίρη Κωνσταντουδάκη - Κιτρομηλίδου, Πελατεία και συνθήκες εργασίας των Κρητικών Ζωγράφων της Βενετοκρατίας.
21. 20-2-85: Συζήτηση: Ή γένεση της νεοελληνικής εθνικής συνείδησης.
22. 24-4-85: Ήλίας Αναγνωστάκης, Τò δημοτικό τραγούδι στα αστικά κέντρα.
23. 8-5-85: Άλίκη Άσβεστα, Προσπάθειες προσδιορισμού του «λόγου» του Κωνσταντίνου Παπαρηγόπουλου.
24. 15-5-85: Μιράντα Τερζοπούλου - Ελένη Ψυχογιού, Προβλήματα εκδοσης δημοτικών τραγουδιών.

Β΄ Όργάνωση Συμποσίων

Ή Ήταιρεία Μελέτης Νέου Έλληνισμού, στην προσπάθειά της να διευρύνει τη θεματολογία της νεοελληνικής ιστοριογραφίας και, παράλληλα, να συμβάλει στην ανάπτυξη ενός γόνιμου ιστορικού διαλόγου ανάμεσα στα μέλη της ελληνικής και της διεθνούς επιστημονικής κοινότητας, όργάνωσε τον Σεπτέμβριο και Οκτώβριο 1984 δύο διεθνή Συμπόσια ιστορίας.

Άντικείμενο του πρώτου Συμποσίου ήταν ή «Νεοελληνική πόλη: όθωμανικές κληρονομίες και ελληνικό κράτος». Οί εργασίες του Συμποσίου άρχισαν στην Άθήνα (26 - 28 Σεπτ.) και συνεχίστηκαν στην Έρμούπολη (29 - 30 Σεπτ.). Έγιναν περί τις 60 επιστημονικές ανακοινώσεις από Έλληνες και ξένους συνέδρους, που κάλυψαν μιá εδρύτατη θεματολογία γύρω από τη δημιουργία και την ανάπτυξη της νεοελληνικής πόλης: τη συγκρότηση και τá χαρακτηριστικά των προεπαναστατικών αστικών κέντρων, την πολεοδομική και κοινωνική ανάπτυξη της Άθήνας μετά τη δημιουργία του ελληνικού κράτους, την ιδεολογική παράσταση της πόλης, την πολιτική του κράτους στο σχεδιασμό και την όργάνωση των αστικών κέντρων, τις οικονομικές και κοινωνικές λειτουργίες τους, την άγροτική έξοδο και τó σχηματισμό της εργατικής δύναμης στην πόλη· ένα άλλο μέρος των ανακοινώσεων εξειδικεύτηκαν στη μελέτη της Έρμούπολης, που αποτέλεσε στόν 19ο αιώνα ένα ιδιότυπο αστικό κέντρο. Οί συνεδρίες στην Άθήνα έκλεισαν με την όργάνωση μιās στρογγυλής τράπεζας, όπου συζητήθηκε τó θέμα: «Γένεση του καπιταλισμού και αστικό φαινόμενο». Παράλληλα με τó Συμπόσιο, λειτούργησε στην Άθήνα και «Έκθεση σχεδίων ελληνικών πόλεων», όργανωμένη από τó Ύπουργείο Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος.

Τὸ δεύτερο Συμπόσιο, μὲ θέμα τὴν «Ίστορικότητα τῆς παιδικῆς ἡλικίας καὶ τῆς νεότητος», ὁργανώθηκε σὲ συνεργασία μὲ τὴν Ἐπιτροπὴ Ἱστορίας τοῦ Ὑφυπουργείου Νέας Γενιάς καὶ Ἀθλητισμοῦ καὶ πραγματοποιήθηκε στὴν Ἀθήνα ἀπὸ 1 - 5 Ὀκτ. 1984. Σκοπὸς τοῦ Συμποσίου ἦταν ἡ κινητοποίηση τῶν ἱστοριογραφικῶν ἐνδιαφερόντων γιὰ τὴν παιδικὴ ἡλικία καὶ τὴ νεότητα καί, εἰδικότερα, ἡ μελέτη τῶν νέων γενεῶν ὡς αὐτοδύναμης ἱστορικῆς κατηγορίας. Στὶς 40 περίπου ἀνακοινώσεις τοῦ Συμποσίου ἀναπτύχθηκε ἓνας πλούσιος προβληματισμὸς σχετικὰ μὲ τὴ συγκρότηση, τὴ δημογραφικὴ τύχη καὶ τὴ νοσολογία τῆς νεολαίας· τὶς πρακτικὲς, τὶς νοσοτροπίες καὶ τὶς συμπεριφορὲς τῆς μέσα στὸ χρόνον· τὴν ἔνταξη τῶν νέων γενεῶν στὸ χῶρο ἐργασίας· τὴν ἀναπαράσταση τῆς παιδικῆς ἡλικίας καὶ τῆς νεότητος στὴν τέχνη· τὶς ἀντιλήψεις γιὰ τὴν ἀγωγή καὶ τὴν ἐκπαίδευση τῆς νεολαίας στὸ σχολεῖο καὶ τὴν κοινωνία· τὴν ὀργάνωσή της σὲ πρωτοποριακὰ κινήματα καὶ τὴ συμμετοχὴ τῆς στὶς σύγχρονες πολιτικὲς καὶ κοινωνικὲς διεργασίες.

Τὰ Πρακτικὰ τοῦ πρώτου Συμποσίου γιὰ τὴ «Νεοελληνικὴ πόλη» τυπώνονται ἤδη, ἐνῶ παράλληλα ἐτοιμάζεται ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴ Ἱστορίας τοῦ Ὑφυπουργείου Νέας Γενιάς καὶ ἡ ἔκδοση τῶν Πρακτικῶν τοῦ δευτέρου Συμποσίου.

Γ' Ἐπιστημονικὲς ἀποστολὲς

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΕΡΜΟΥΠΟΛΗΣ

Τὸν Ὀκτώβριο τοῦ 1984 συγκροτήθηκε ἀπὸ τὴν Ἐταιρεία Μελέτης Νέου Ἑλληνισμοῦ τετραμελὲς ὁμάδα ἐργασίας, ἀποτελούμενη ἀπὸ τὶς Χριστίνα Κουλούρη, Ἄννα Ματθαίου, Βίκυ Πάτσιου καὶ Μυρσίνη Πλειώνη, γιὰ τὴν καταλογογράφηση τῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Γυμνασίου τῆς Ἐρμούπολης. Ἡ ὁμάδα ἐργάστηκε στὴν Ἐρμούπολη ἐπὶ 15 ἡμέρες καὶ κατέγραψε τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς Βιβλιοθήκης. Συνολικὰ ἀποδελτιώθηκαν 2.500 τίτλοι βιβλίων τοῦ 18ου, 19ου καὶ 20οῦ αἰῶνα, μὲ ἐκπαιδευτικὸ κυρίως περιεχόμενο: ἐκδόσεις ἀρχαίων Ἑλλήνων καὶ Λατίνων συγγραφέων, γραμματικὲς, ἐγχειρίδια ἱστορίας, μέθοδοι ἐκμάθησης ξένων γλωσσῶν, λεξικά, ἐγκυκλοπαίδειες κ.ἄ.

Στὸ ἀποδελτιωμένο ὕλικὸ περιλαμβάνεται ἐπίσης καὶ ἓνας σημαντικὸς ἀριθμὸς ἐντύπων ποὺ ἀφοροῦν τὴν ἱστορία τῆς ἐκπαίδευσης, καθὼς καὶ τὴν τοπικὴ ἱστορία τῆς Σύρου. Ἀπομένει νὰ καταγραφοῦν καὶ τὰ ὑπόλοιπα βιβλία τοῦ Γυμνασίου καὶ νὰ γίνῃ ἡ ἐπεξεργασία τοῦ συνόλου τῶν δελτίων. Ἦδη ἡ ὁμάδα ἐργασίας συνέταξε κατάλογο τῶν βιβλίων ποὺ ἀφοροῦν τὸ Γυμνάσιο τῆς Ἐρμούπολης γιὰ νὰ παρουσιαστοῦν στὰ πλαίσια τοῦ ἑορτασμοῦ τῶν 150 χρόνων ἀπὸ τὴν ἱδρυση τοῦ Γυμνασίου.

Ἄς σημειωθεί ὅτι στὸ χῶρο τῆς Βιβλιοθήκης φυλάσσεται καὶ τὸ Ἀρχεῖο τοῦ Γυμνασίου τῆς Ἑρμούπολης, τὸ ὁποῖο περιέχει ἐξαιρετικά ἐνδιαφέρον ὕλικό γιὰ τὴν ἱστορία τοῦ Γυμνασίου: μαθητολόγια τοῦ 19ου καὶ 20ου αἰώνα, ποινολόγια, πρακτικά συνεδριάσεων καθηγητῶν κ.ἄ. Ἐλπίζουμε ὅτι σὲ μιὰ προσεχὴ ἀποστολὴ θὰ γίνεи δυνατὴ ἡ καταγραφὴ καὶ τοῦ Ἀρχείου τοῦ Γυμνασίου.

Δ' Ἐκδόσεις

ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΕΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

1. Γεώργιος Λεονταρίτης, Ἑλληνικὴ Ἐμπορικὴ Ναυτιλία (1453-1850), Ἀθήνα 1981.
2. Eric J. Hobsbawm, Ἡ συμβολὴ τοῦ Καρόλου Μάρξ στὴν ἐπιστήμη τῆς ἱστορίας, Ἀθήνα 1981.
3. Φίλιππος Ἥλιου, Κοινωνικοὶ ἀγῶνες καὶ Διαφωτισμός. Ἡ περίπτωση τῆς Σμύρνης (1819), Ἀθήνα 1981.
4. Σπύρος Ι. Ἀσδραχάς, Ἱστορικὴ ἔρευνα καὶ ἱστορικὴ παιδεία. Πραγματικότητες καὶ προοπτικὲς (Εἰσήγηση καὶ συζήτηση), Ἀθήνα 1982.
5. Γιώργος Βελουδῆς, Ὁ Jakob Philipp Fallmerayer καὶ ἡ γένεση τοῦ ἑλληνικοῦ ἱστορισμοῦ, Ἀθήνα 1982.
6. Louis Bergeron καὶ Marcel Roncayolo, Ἀπὸ τὴν προβιομηχανικὴ στὴ βιομηχανικὴ πόλη, Ἀθήνα 1984.

Προγραμματίζεται ἡ μετάφραση καὶ ἐκδόση μελετῶν, πού θὰ ἔχουν ὡς θέμα τὶς σύγχρονες τάσεις στὸ χῶρο τῆς εὐρωπαϊκῆς ἱστοριογραφίας. Πιὸ συγκεκριμένα, θὰ γίνεи μιὰ προσπάθεια νὰ παρουσιαστεῖ ἡ σχολὴ τῶν Annales. Γιὰ τὸν σκοπὸ αὐτὸ ἔχουν ἐπιλεγεί τὰ παρακάτω ἄρθρα, τὰ ὁποῖα θὰ ἀποτελέσουν τρία αὐτοτελὴ τομεία.

1. Τρία ἄρθρα τοῦ Fernand Braudel μὲ τίτλους:
— Ἱστορία καὶ κοινωνικὲς ἐπιστῆμες. Ἡ μακρὰ διάρκεια.
— Γιὰ μιὰ ἱστορικὴ οἰκονομία.
— Ἱστορία καὶ κοινωνιολογία.

Ἡ μετάφραση τῶν παραπάνω ἀρθρῶν ἔχει ὀλοκληρωθεῖ καὶ ἐτοιμάζονται γιὰ τὸ τυπογραφεῖο.

2. Μιὰ σειρὰ ἀρθρῶν τοῦ Ruggiero Romano πού παρουσιάζουν τὶς τελευταῖες τάσεις τῆς σχολῆς.
3. Μιὰ παρουσίαση τοῦ ἔργου τοῦ Fernand Braudel ἀπὸ τὸν R. Romano.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ «ΜΗΜΩΝ»

1. Ὅλγα Γκράτζιου, Die dekorierten Handschriften des Schreibers Matthaios von Myra (1596-1624). Untersuchungen zur griechischen Buchmalerei um 1600. Διδακτορικὴ διατριβή, Ἀθήνα 1982.

Ἐτοιμάζονται γιὰ ἐκδόση: Περιεχόμενα καὶ εὑρετήρια κυρίων ὀνομάτων τῶν ἐφημερίδων Ἡλῖος, Τριπτόλεμος, Ἐποχὴ καὶ Ἀθηνᾶ τῆς περιόδου 1833-1835.